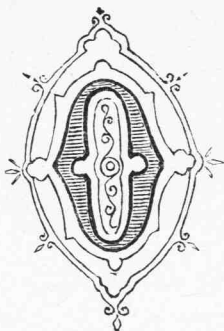

Ο ΟΙΚΤΟΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ ΒΙΟΥ

ΟΙΚΤΟΣ είναι ἐκ τῶν συναίσθημάτων τῶν προσ-
διαζόντων τῇ γυναικείᾳ μᾶλλον καρδίᾳ.

Ἡ στοργὴ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀφροσύσεως, ἔμ-
φυτα παρὰ ταῖς πλείστας τῶν γυναικῶν, ἀποτε-
λοῦσι δύο κυρίως μεγάλους κύκλους, περὶ τοὺς ὁ-
ποίους αὐταὶ διαρκῶς περιστρέφονται· ἀλλὰ σπα-
νιώτεροι πάντως εἶναι ἐκεῖναι, αἵτινες, ἐν τῇ καρ-
δίᾳ δὲν αἰσθάνονται οἶκτον, καὶ διέρχονται τὸν βίον
ἀναίσθητοι, σκληραί, καὶ ἀκαμπτοι. Ἐπειδὴ ὁμοῦς
ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν κόσμον πολυτρόπως, καὶ τὰ

ὠραιότερα δημιουργήματά του θὰ ἦσαν ἄνοστα καὶ συνήθη, ἐὰν πάντα
ὠμοιάζον, ἔκαμε καὶ τὰ αἰσθήματα ποικίλα ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ,
ἔπλασε δὲ καὶ τοιαύτας ἄνευ οὐδενὸς αἰσθήματος, στέρησις, ἥτις βε-
βαίως κινεῖ τὴν ἐκπλήξιν καὶ τὴν λύπην τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ὁποία
ἐξαίρει πλειότερον τὴν ὑπὸ τῶν θείων ἀρετῶν, τῆς συμπαθείας, τοῦ οἴ-
κτου, τῆς εὐμενείας, τῆς εὐποιίας, ἐστολισμένην καρδίαν.

Ἐν τῇ ζωῇ συναντῶμεν ἀνὰ πᾶν ἡμῶν βῆμα πλείστας δυστυχίας,
ἠθικὰς ἢ φυσικὰς. Ἠλίθιοι, ἀνάπηροι, βεβαρημένοι ὑπὸ ἐργασίας πρὸς
πορισμὸν τῶν τοῦ βίου, πάσχοντες τὴν ψυχὴν ἢ τὸ σῶμα, ἔνοχοι, πάν-
τες ἔχουσι ἀνάγκην τῆς ἐκδηλώσεως, ὑπὸ τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων τῆς
Μοίρας, συμπαθείας, οἴκτου, ἀρωγῆς.

Ἀλλ' ἡμεῖς συνήθως, τὸ εὐεργετικὸν καὶ γλυκὺ συναίσθημα τοῦτο,
ἐκδηλοῦμεν καὶ ἐπιδαψιλεύομεν πρὸς μόνους ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι πάσχουν
φυσικῶς. Δηλαδή, ὅταν βλέπωμεν δυστυχῆ τινὰ παλαιόντα πρὸς ἐπι-
κίνδυνον ἀσθένειαν, ὅταν ἀκούωμεν τοὺς στεναγμοὺς πληγωμένου, τὰ
παράπονα δυστυχοῦντος, ἢ τὰς μεμφιμοιρίας πτωχοῦ πεινῶντος ἢ δι-
ψῶντος, σπανίως μένομεν ἀπαθείς. Καὶ τοῦτο, διότι, ἐν τῇ τοιαύτῃ συγ-
κινήσει ἡμῶν, ὑπάρχει τι τὸ φυσικῶς ὑποκειμενικόν· τὸ νευρικὸν σύ-
στημα τοῦ ἀνθρώπου ἀρνεῖται νὰ βλέπῃ πάσχοντα, ταράσσεται, φρικεῖ,
καὶ ὁ ἀνθρώπος οὕτω λυπούμενος τοὺς ἄλλους, λυπεῖται τρόπον τινὰ
ἑαυτὸν. Πολλάκις ἡ συγκίνησις μας ἐνέχει τι τὸ ἐπιπόλαιον, καὶ ἀντι-
μετωπίζοντες τὸν δυστυχοῦντα, οὐδὲν αἰσθανόμεθα, οὐδ' ἀρωγοὶ θέλομεν
νὰ ἔλθωμεν εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἐξ ἐνοστίκτου ζητοῦμεν ν' ἀπομακρυνθῶμεν
ὅσον τάχιστα ἐκ τοῦ θλιβόντος ἡμᾶς θεάματος.

Ἦδη τινὰ παθήσεων εὐρίσκουσι πλείονα ἡγῶ ἐν τῇ καρδίᾳ μας, καὶ
εὐκόλως ἐξεγείρουσι ἐν αὐτῇ τὸν οἶκτον, ὡς αἱ τῶν ἀδυνάτων παιδιῶν

καὶ τῶν γερόντων. Τὸ αἰσθημα δὲ τοῦτο ὑπὲρ τῶν ἄκρων τῆς ἀνθρω-
 πότητος, πιστοποιεῖται καὶ ὑπὸ τῶν πολυαριθμῶν ἰδρυμάτων τῶν ὑπὸ
 γυναικῶν διοργανωθέντων ἀνά τὰ Ἔθνη, πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ γήρατος,
 καὶ ὑποστήριξιν τῶν κλονιζομένων βημάτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἡ
 μητρικὴ χορδὴ δονεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ ὄλων τῶν γυναικῶν, διὰ τοῦτο
 συγκινοῦνται εὐκόλως προκειμένου περὶ παιδίων. Ποία μήτηρ θὰ μείνῃ
 ἀπαθῆς ἀναλογιζομένη τὰς παθήσεις τῶν δυστυχούντων μικρῶν; Ποία
 δὲν θὰ προσπαθήσῃ ἐξ ἐνοστίτου νὰ τ' ἀνακουφίσῃ; Αὐτὰ ἐξεγείρουσιν
 ἐν ἡμῖν τὰ μᾶλλον ἀντίθετα αἰσθήματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ζωηρότερα. Ἐπὶ
 τῇ θέᾳ παιδίου ὑγιούς, εὐτραφοῦς καὶ ὠραίου, πάντες σταματῶμεν, καὶ
 βλέποντες αὐτὸ προσεκτικῶς, μειδιῶμεν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ τοῦ μικροῦ εὐε-
 ξία, καὶ εὐτυχοῦμεν τοὺς γονεῖς του. Ἐπὶ τῇ θέᾳ πάσχοντος παιδίου
 ἐκ πείνης, ἐκ τοῦ ψύχους, ἐξ ἐλλείψεως περιποιήσεων μητρικῶν, ἥτις
 ἀμέσως γίνεται καταφανὴς ἐκ τοῦ συνόλου του, ἐξ ἀσθενείας, ἢ τὸ χει-
 ριστον πάντων, ἐξ ἐγκαταλείψεως ἠθικῆς προστασίας, ἀμέσως ἀγωνία
 καταλαμβάνει ἡμᾶς καὶ συσφίγγει τὴν ψυχὴν μας, οἱ ὀφθαλμοὶ μας δα-
 κρῦουσι καὶ αἱ χεῖρές μας αὐτομάτως ἐκτείνονται πρὸς τὸ μικρὸν.
 Καὶ οἱ γέροντες ἐξισοῦνται πρὸς τὰ παιδιά, διὰ τοῦτο αἱ παθήσεις
 καὶ τούτων δὲν μᾶς ἀφίνουσιν ἀδιαφόρους, μολονότι πολλοὶ ἀναισθητοῦσι
 πρὸ τοῦ γήρατος.

Παρατηρήθη ὑπὸ κοινωνιολόγων, ὅτι, κατὰ τὰς ἡμέρας μας, (καὶ
 τοῦτο μετὰ φρίκης ἀναγράφομεν) ἐξέλιπε τὸ πρὸς τοὺς γονεῖς σέβας. Ἀπο-
 δίδουσι δὲ τὸ ἔκτροπον τοῦτο εἰς τὴν ἑλλείψιν συμπαθείας καὶ οἴκτου πρὸς
 τοὺς γέροντας. Τοιαύτη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις σήμερον. Αἰσθανόμεθα
 πλείοστον τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐξεγείρουσιν ἐν ἡμῖν ἀτομικὴν, οὕτως
 εἰπεῖν, ἀπήχησιν· θλιβόμεθα διὰ τὰς φυσικὰς παθήσεις, διότι φοβού-
 μεθα αὐτάς καὶ δι' ἑαυτούς, ἐπιμελούμεθα τῶν παιδίων, διότι γινόμεθα
 ἢ εἴμεθα μητέρες καὶ σκεπτόμεθα τὰ ἰδικὰ μας, καὶ οἰκτείρομεν τοὺς
 δυστυχεῖς γέροντας, ὅταν μεγάλως σεβώμεθα τοὺς ἡλικιωμένους γο-
 νεῖς μας.

Οἴκτον προστούτοις λαμβάνομεν καὶ διὰ τοὺς ἐργαζομένους· ἀλλ'
 αἰσθανόμεθα ἀληθῶς αὐτόν; Ἡμεῖς αἱ ἀσυνείθιστοι εἰς βαναύσους ἐρ-
 γασίας, αἱ ὀπισθοχωροῦσαι πρὸ ἔργου χειρωνακτικοῦ, σκεπτόμεθα ἄρᾳ
 γε ὀλοφύχως τοὺς δι' ἡμᾶς ἐργαζομένους; «Ἐσυνείθισαν» λέγομεν,
 ἀλλὰ συνειθίζει τις εἰς ὅ,τι προσενεῖ κόπον; Καὶ ἐὰν ὁ ἐργάτης ἢ ὁ
 ὑπηρέτης ἔχη δύο ἢ καὶ περισσοτέρων ὥρων ἀνάπαυλαν καθ' ἡμέραν,
 δὲν συνειθίζει καὶ εἰς αὐτήν;

Εὐνόητον εἶναι ὅτι ὁ κύπτων ὑπὸ τὸ βῆρος ἡμερησίας ἐργασίας ἀπὸ
 μικρᾶς ἡλικίας, αἰσθάνεται αὐτὴν ἥττον κοπιώδη, ἢ ὁ μὴ ἐργασθεὶς
 κατὰ πρῶτον, καὶ ἀναγκασθεὶς νὰ τὸ πράξῃ κατόπιν· ἀλλ' εἶναι ὑπερ-
 βολὴ νὰ ζητῇ τις καὶ ὀλίγην φιλανθρωπίαν διὰ τὸν ὁπωσδήποτε κοπι-
 ὠντα ὑπὲρ τῶν ἄλλων; Οὐδεὶς ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν ὁμοίων του κακῶς
 ἐννοουμένην εὐαισθησίαν· ἀρκεῖ ν' ἀναλογισθῶμεν, ὅτι πάντες ἐπλάσθη-
 μεν ὑπὸ τῆς αὐτῆς γῆς, ὅτι ὁμοίον αἷμα ρέει εἰς τὰς φλέβας πάντων,

και ὅτι πᾶν ὅ,τι ἀποτελεῖ πάθησιν διὰ τὸν μὲν, δὲν εἶναι ποτὲ εὐχαρίστησις διὰ τὸν ἄλλον, καὶ ἡ σκέψις αὕτη ἢ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς πάντας, καὶ δι' ὅλα. Ἄλλ' αἱ γυναῖκες σὺν τῇ δικαιοσύνῃ ὀφείλουσι ν' ἀναμιγνύωσι καὶ δόσιν ἀγαθότητος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀδυναμίας, διότι ἡ ἀγαθότης πολλὰ τὰ καλὰ ἐπιφέρει, καὶ πολλὰ διορθοῖ.

Οἶκτον ὀφείλομεν πάντες νὰ αἰσθανώμεθα καὶ διὰ τοὺς σφάλλοντας· οἱ πίπτοντες εἶναι μᾶλλον ἀξιολύπητοι ἢ ἀξιοκατάκριτοι· γνωρίζει τις ποτὲ διατὶ ἔσφαλον;

Ἐν τῇ ἀναζητήσῃ τῶν ἐνόχων πράξεων, δὲν ἀνακαλύπτονται μέγιστα· εὐθύναι βαρύνουσαι ἄλλους πολλάκις ἢ τοὺς ἐνδεικνυομένους ὡς ἐνόχους; Πρὸς αὐτοὺς σπανίως ἐπιδαψιλεύουσιν οἶκτον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ παραδόξως μένουσι σκληραὶ καὶ ἀμείλικτοι. Ἐὰν δὲ φαίνωνται ἐνίοτε φιλανθρωπότεροι, πράττουσι τοῦτο πλεῖότερον διὰ λόγων ἢ δι' ἔργων, καὶ δυσκόλως τείνουσι χεῖρα, ὅπως ἀνεγείρωσι πίπτοντα.

Μεταξὺ μάλιστα γυναικῶν δεικνυόμεθα ἥκιστα εὐσπλαγχνοί. Διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ στόματος τιμίων γυναικῶν ἐξέρχονται πολλάκις λόγοι περιφρονητικῶτατοι, καὶ αὐστηρότατοι κρίσεις διὰ τὰς παρεκτρεπομένας τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ σφαλλούσας.

Ἄλλὰ δὲν ἠνάγκασαν ἄρ' γε τὴν πλανηθεῖσαν αὐτὴν ὑπαρξιν νὰ παρεκτραπῇ οἱ ὅροι τοῦ βίου ὑφ' οὓς ἔζησεν; Ἐὰν ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς εὕρισκετο καὶ ἡ κατακρίνουσα, τί ἤθελεν ἄρ' γε πράξῃ;

Αὐτὴ μὲν, παιδίον, περιεβάλλετο ὑπὸ διαρκoὺς ἐνδείξεως στοργῆς, νεᾶνις, περιεφρουρήθη ὑπὸ τῶν γονέων της, οἵτινες πᾶν κακὸν ἀπ' αὐτῆς ἀπεμάκρυνον καὶ πάντα κίνδυνον κατὰ τὸ ἐνόν. Ἀνετράφη ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἐστίᾳ, ἐν ἣ οὐδὲν ἔλειπεν ὑπὸ ἡλικίᾳ καὶ φυσικῇ ἔποψιν, ἐνῶ ἐκεῖνη, διήλθε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἐν τῇ ὁδῷ, ἐγκαταλελειμμένη, δὲν ἔστεγάσθη ὑπὸ πατρικὴν ἀφοσιωμένην στέγην, δὲν ἐγνώρισεν ἡ κτυπήματα, δὲν ἤκουσεν εἰμὴ σκληροὺς καὶ κακοῦχοις λόγους. Εἰς τὴν νεότητά της ἐγένετο ἀντικείμενον ὄλων τῶν πειρασμῶν, ἐξετέθη εἰς ὅλας τὰς κακίας τοῦ κόσμου, ἠκούσθη κακῶν συμβουλῶν, ἔστερεῖτο παντός, καὶ ἠθικῶς καὶ φυσικῶς, καὶ... ἔπεσεν! "Α! αἰσθανθῆτε δι' αὐτὴν οἶκτον! Μὴ ἀποστρέφετε ἀπ' αὐτῆς περιφρονητικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς! Τί θὰ ἐκάμνετε εἰς τὴν θέσιν της;

Πᾶσα γυνὴ εὕρισκομένη ἐνώπιον ἄλλης ἐνόχου, ὀφείλει νὰ εὐλογῇ τὸν Θεόν, ὅτι διεφύλαξεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς ἀπωλείας, ὅτι ἔθεσεν αὐτὴν ἐν κύκλῳ στοργῆς καὶ σεβασμοῦ, διότι ἄλλως θὰ τῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐκπληρῇ τὰ καθήκοντά της πιστῶς.

Χάριτι θεῖα, οὐδεὶς ὑπάρχει ἐν τῇ γῇ ἐντεταλμένος ἀποκλειστικῶς νὰ καταδικάζῃ καὶ τιμωρῇ, πολὺ περισσότερον αἱ γυναῖκες. Τοῦναντίον πᾶσαι πρέπει νὰ ἤμεθα αἱ φυσικαὶ ἀντιπρόσωποι τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς συγγνώμης, τῆς ἐπιεικείας καὶ ἀγαθότητος τοῦ Πλάστου. Ἄς τηρῶμεν ὅσον δυνάμεθα τοὺς ἀγίους αὐτοὺς ὅρους τῶν θεῶν ἀρετῶν.

(Ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ 1898)

ANNA N. ΣΕΡΟΥΤΙΟΥ